

Катрич Дар'я Костянтинівна,
ад'юнкт кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ ФУНКЦІЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Одним із ключових елементів адміністративно-правового статусу Національної поліції України є функції. Досягнення мети даного дослідження щодо визначення правової природи функцій Національної поліції України не може бути ефективним без попереднього аналізу поняття «функції» у теорії держави та права, а також науці адміністративного права.

Поняття «функція» (від лат. *functio*– здійснення, виконання) було введено в науковий обіг та набуло популярності по мірі розповсюдження в різних галузях науки (особливо біологічних та суспільних науках) функціональних методів дослідження, особливо у зв'язку із вивченням цілеспрямованих систем [1, с. 30].

Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає функцію як явище, яке залежить від іншого явища, є формою його виявлення, змінюється відповідного до його змін; або робота чого-небудь, обов'язок, коло діяльності [2, с. 1552].

Функції в теорії держави визначаються як головні напрямки і види діяльності держави, обумовлені її завданнями і цілями і такі, що характеризують її сутність [3, с. 47]. Проте О.Ф. Скакун одночасно наголошує, що не можна ототожнювати функції держави та її окремих органів, які є частиною апарату держави і відбиваються у компетенції, у предметі відання, у правах та обов'язках (повноваженнях), закріплених за ними [3, с. 47].

Ю.А. Тихомиров зазначає, що встановлені цілі, які він ототожнює з публічними функціями, означають спосіб тривалої нормативної орієнтації суб'єктів права та стійку діяльність щодо досягнення цих цілей [1, с. 56].

А.Н. Сагіндікова під функціями органів внутрішніх справ розуміє основні напрямки їх діяльності із вирішення завдань, що стоять перед ними, щодо досягнення поставлених цілей [4, с. 125]. При цьому вона виокремлює загальну функцію міліції, під якою розуміється коло діяльності міліції щодо вирішення завдань, що стоять перед нею, та досягнення поставлених цілей. У свою чергу, в рамках загальної функції міліції виокремлено «прості» функції міліції [4, с. 126].

І.І. Мушкет зазначає, що функції поліції (міліції) як спеціалізованої системи у структурі органів виконавчо-розпорядчої влади є напрямками діяльності її органів та посадових осіб при вирішенні визначених законом завдань [5, с. 6–7].

О.С. Проневич наголошує, що функції поліції (міліції) охоплюють сукупність способів, методів, прийомів і дій, за допомогою яких виконуються завдання і досягаються цілі поліції (міліції) [6].

Підсумовуючи викладені вище визначення, можна зазначити, що функції поліції зумовлені метою її діяльності та покладеними на неї завданнями відповідно до закону. Мета діяльності поліції реалізується через виконання нею функцій шляхом реалізації конкретних завдань.

Виходячи з визначення Національної поліції в Україні [7], можна констатувати, що метою її діяльності є забезпечення прав і свобод людини, протидія злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку. Враховуючи зміст мети та завдань, які виконує Національна поліція [7], можна зробити висновок про їх неоднорідність та специфіку у порівнянні з іншими державними органами. Відповідно, механізм їх реалізації також багатоаспектний, оскільки виконання кожного завдання передбачає певний вид (напрям) діяльності, спрямований на досягнення конкретної мети та визначений категорією «функція». Саме функції складаються із різноманітних способів, прийомів, методів та дій, за допомогою яких реалізують завдання та досягається мета діяльності Національної поліції. Водночас кожна функція Національної поліції конкретизується у функціях її складових – функціях структурних підрозділів (кримінальна поліція, патрульна поліція, органи досудового розслідування, поліція охорони, спеціальна поліція, поліція особливого призначення тощо). Функції структурних підрозділів Національної поліції, у свою чергу, реалізуються у формі функціональних обов'язків поліцейських. Тобто функції Національної поліції реалізуються у практичній діяльності кожного його органу та підрозділу, а також окремих поліцейських під час виконання поставлених перед ними завдань.

З огляду на викладене функції Національної поліції можна визначити як зумовлені метою основні напрямки її діяльності у процесі вирішення завдань щодо забезпечення прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку в державі.

-
1. Тихомиров Ю.А. Теория компетенции / Ю.А. Тихомиров. – М., 2005.
 2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь, 2005.
 3. Скакун О.Ф. Теорія держави та права : підручник / О.Ф. Скакун. – Харків, 2001.
 4. Сагиндыкова А.Н. Функции общественной безопасности: теоретические проблемы, поиски, решения / А.Н. Сагиндыкова, А.Н. Бадмаев // Вестник Южно-Уральского государственного университета. Серия: Право. – 2005. – № 8. – С. 124–135.
 5. Мушкет И.И. Полиция в механизме Российского государства: историко-теоретическое исследование : дис. ... канд. юрид. наук / И.И. Мушкет. – СПб., 1997.
 6. Проневич О.С. Функції поліції (міліції): нормативно-доктринальна інтерпретація / О.С. Проневич // Право і безпека. – 2013. – № 1. – С. 141–146.
 7. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // ВВР. – 2015. – № 40–41. – С. 1970. – Ст. 379.